

DOŚ-V.0003.2.2019.KO

Opole, dnia 07 lutego 2019 roku

**Pan
Rafał Bartek
Radny Województwa Opolskiego**

dot. odnawialnych źródeł energii

W nawiązaniu do interpelacji z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie odnawialnych źródeł energii przedstawiam, co następuje:

Ad. 1. Jaki jest stan wprowadzania odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim?

Wzrastające od 2005 r. zainteresowanie inwestorów i samorządów szczebla lokalnego i regionalnego możliwością pozyskania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, w szczególności z zasobów energii wiatrowej, powodował, że potrzeba stało się rozpoznanie możliwości maksymalnie bezkonfliktowej lokalizacji inwestycji energetyki wiatrowej na obszarze państwa, w tym również na obszarze województwa opolskiego.

Procesy rozwoju energetyki wiatrowej na terenie kraju i województwa opolskiego wskazywały również na gwałtownie rozwijającą się ilość sporów i konfliktów pomiędzy zwolennikami a przeciwnikami inwestycji wiatrowych. U ich podstaw leżały obawy społeczności lokalnych dotyczące zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych związanych z funkcjonowaniem farm wiatrowych.

Wprowadzone przepisy ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 961) ustaliła na nowo warunki i tryb lokalizacji oraz budowy elektrowni wiatrowych oraz ustaliła na nowo warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej.

Mając powyższe na względzie została opracowana w 2017 r. „Analiza możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie opolskim”. W opracowaniu tym szczegółowej analizie poddano m.in.:

- uwarunkowania prawno-administracyjne rozwoju energetyki wiatrowej,
- stan rozwoju energetyki odnawialnej na terenie województwa opolskiego,
- uwarunkowania lokalizacji energetyki wiatrowej,
- uwarunkowania klimatyczne rozwoju energetyki wiatrowej w województwie opolskim,
- możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- nowe regulacje prawne w zakresie elektrowni wiatrowych w odniesieniu do istniejących elektrowni wiatrowych w województwie.

Całość pracowania można znaleźć na stronie internetowej pod linkiem:

<https://bip.opolskie.pl/2017/05/analiza-mozliwosci-lokalizacji-farm-wiatrowych-w-wojewodztwie-opolskim/>

Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE znajduje się na stronie Urzędu Regulacji Energetyki pod linkiem:

<https://bip.ure.gov.pl/bip/rejestry-i-bazy/wytworcy-energii-w-male/2138,Rejestr-wytworcow-energii-w-malej-instalacji.html>

W rejestrze tym znajdują się wytwórcy energii wodnej z województwa opolskiego, z miejscowości: Luboszyce, Krapkowice, Osowiec, Brzeg, Głucholazy, Kolonowskie, Białą Nyską, Żędowice, Kędzierzyn–Kozłe, Kolanowice, Klisino, Konradowa, Nowy Świątów oraz wytwórcy energii elektrycznej – fotowoltaiki z Góry Św. Anny.

Natomiast na stronie URE pod linkiem <https://rejestry.ure.gov.pl/c/1> znajdują się rejestry i wykazy/Koncesje w zakresie innym niż paliwa ciekłe. Znaleźć tam można firmy, które mają koncesje np. na wytwarzanie energii z fotowoltaiki.

Ponadto na tej samej stronie URE pod linkiem <https://rejestry.ure.gov.pl/c/1> znajdują się rejestry i wykazy/Promesy koncesji, gdzie znaleźć można firmy, które mają promesę koncesji np. na wytwarzanie energii z fotowoltaiki.

Ad. 2 Jakie istnieją formy wsparcia dla tych rozwiązań?

Odnawialne źródła energii mogą być dofinansowane, zarówno w formie bezzwrotnej dotacji, jak i instrumentów zwrotnych (niskooprocentowane pożyczki), z takich źródeł, jak:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (RPO WO 2014-2020);
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IŚ 2014-2020).

W ramach działania 3.3 *Odnawialne źródła energii* RPO WO 2014-2020 przewidziano **wsparcie rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych** poprzez uruchomienie środków finansowych w formie instrumentów finansowych dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) prowadzących działalność gospodarczą z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.

Preferencyjnych pożyczek udzielać będą pośrednicy finansowi, wyłonieni w procedurze wyboru przeprowadzonej przez Menedżera Funduszu Funduszy, tj. Bank Gospodarstwa Krajowego. Szczegółowe warunki udzielania dofinansowania, w tym kwoty i wysokość oprocentowania oraz formy zabezpieczeń, ustalą wybrani pośrednicy.

Przedsięwzięcia wybrane do realizacji w ramach rozwoju obszaru OZE muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z planowania przestrzennego na wszystkich szczeblach (krajowym, wojewódzkim i lokalnym), jak też być powiązane z lokalizacją poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii i ich potencjalnym wpływem na środowisko naturalne.

Projekty dotyczące wytwarzania energii z odnawialnych źródeł oceniane będą m.in. pod kątem efektywności kosztowej, w tym najlepszego stosunku wielkości środków unijnych, przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej, wynikającej z budowy danej instalacji. Dodatkowo będą brane pod uwagę inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkości redukcji CO₂).

Więcej informacji nt. przedmiotowego działania, m.in. limity i ograniczenia w realizacji projektów, można znaleźć w *Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych, zakres Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego* (wersja nr 32) na stronie www.rpo.opolskie.pl w zakładce *Zapoznaj się z prawem i dokumentami/Dokumenty regionalne*. Dokument podlega aktualizacji, dlatego warto na bieżąco śledzić zmiany.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż działanie 3.3 *Odnawialne źródła energii* RPO WO 2014-2020 uzupełnia się z działaniem 1.1 *Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł*

odnawialnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Tym samym należy wnioskować, że w RPO WO 2014-2020 wspierane będą jednostki poniżej mocy znamionowej przyjętej w PO IŚ.

W przypadku przedsiębiorstw z sektora MSP z województwa opolskiego realizacja projektów wspierających OZE jest także możliwa z udziałem środków zwrotnych, uruchomionych w ramach **pożyczki na Efektywność Energetyczną** w ramach Programu *Przedsiębiorcze opolskie* w poddziałaniu 3.4 *Efektywność energetyczna w MSP RPO WO 2014-2020*.

Finansowaniu podlegają inwestycje polegające na:

- ✓ zastosowaniu energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii;
- ✓ zastosowaniu technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa, wprowadzania systemów zarządzania energią;
- ✓ zastosowaniu energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach;
- ✓ głębokiej modernizacji energetycznej budynków w przedsiębiorstwach, w tym:
 - ocieplanie ścian zewnętrznych i wewnętrznych oraz stropów,
 - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, przegrody przezroczyste oraz oświetlenia na energooszczędne (w częściach wspólnych budynku),
 - przebudowa/modernizacja systemów grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja systemów chłodzących,
 - zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem,
 - budowa lub modernizacja wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacja dotychczasowych źródeł ciepła,
 - instalacja mikrogeneracji/mikrotrigeneracji na potrzeby własne,
 - wykorzystanie technologii OZE w budynkach (jeśli to wynika z audytu energetycznego) przy założeniu, że do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej oddana będzie wyłącznie niewykorzystana część energii elektrycznej;
- ✓ **instalacji służących do wytwarzania, przetwarzania, magazynowania oraz przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, jako element uzupełniający projektu.**

Należy jednak pamiętać, że **zakres prac musi wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego**, który stanowi element kompleksowy i warunek wstępny projektu, podlegający dofinansowaniu. Audyt *ex-ante* ma dostarczyć informacji nt. istniejącego zużycia energii danego budynku oraz wskazać możliwe do wprowadzenia rozwiązania technologiczne i organizacyjne w celu zapewnienia oszczędności energetycznych. Audyt *ex-post* stanowi odpowiedź, czy inwestycja w zakresie rzeczowym osiągnęła zamierzony efekt, czyli efektywność energetyczną na poziomie zakładanym w audycie energetycznym *ex-ante*. **Do wsparcia nie kwalifikują się projekty zwiększające efektywność energetyczną (rozumianą jako oszczędność energii końcowej) poniżej 25%.**

Maksymalna kwota pożyczki to **1 300 000 PLN**. Okres spłaty wynosi **96 miesięcy**, w tym istnieje możliwość skorzystania z karencji w spłacie kapitału do **6 miesięcy**. Oprocentowanie jest stałe w całym okresie finansowania i wynosi **0%** na zasadach pomocy publicznej lub w przypadku braku możliwości udzielenia pomocy publicznej – na warunkach rynkowych. Prowizje i inne opłaty za udzielenie i obsługę pożyczki nie są pobierane.

Więcej informacji nt. Pożyczki na Efektywność Energetyczną wraz z regulaminem i niezbędnymi dokumentami można znaleźć na stronie **Fundacji Rozwoju Śląska** – Pośrednika Finansowego udzielającego wsparcia w regionie: www.fundacja.opole.pl w zakładce *Pożyczki BGK/Pożyczki na Efektywność Energetyczną w MSP*. **Kontakt: Fundacja Rozwoju Śląska**, Opole, ul. Wrocławska 133, tel. 77/454 26 21; 77/423 29 15, 18; e-mail: frs-pożyczki@fundacja.opole.pl

Wsparcie finansowe na odnawialne źródła energii (OZE) oferuje **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IŚ)**.

W działaniu 1.1 *Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*, poddziałanie 1.1.1 **Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej** Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IŚ 2014-2020) przewidziano realizację projektów inwestycyjnych dotyczących budowy lub przebudowy instalacji skutkujących zwiększeniem wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Elementem projektu będzie przyłącze do sieci elektroenergetycznej lub sieci ciepłowniczej należące do beneficjenta projektu (wytwórcy energii).

Rodzaje projektów w obszarze odnawialnych źródeł energii wynikają z *Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych*. Wsparcie będzie obejmować budowę lub przebudowę jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię wiatru (pow. 5 MWe), biomasę (pow. 5 MWth/MWe), biogaz (pow. 1 MWe), wodę (pow. 5 MWe), energię promieniowania słonecznego (pow. 2 MWe/MWth) lub energię geotermalną (pow. 2 MWth). Beneficjentami poddziałania 1.1.1. są **przedsiębiorcy – wytwórcy energii z odnawialnych źródeł energii**.

Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane będą głównie z wykorzystaniem kryteriów efektywności kosztowej oraz realizacji efektów wpisujących się w cele osi priorytetowej. Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia, będzie koncepcja opłacalności, czyli najkorzystniejszej relacji wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy/przebudowy danej instalacji. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂).

Dodatkowo w przypadku realizacji projektów (zwłaszcza dużych) wdrażanych w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego, w trakcie oceny będą brane pod uwagę aspekty dotyczące lokalizacji tych inwestycji względem obszarów Natura 2000 (w szczególności Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków) oraz szlaków migracyjnych zwierząt.

Pomoc inwestycyjna z POIiŚ została przewidziana przede wszystkim w formie zwrotnej. W ograniczonym zakresie może ona przyjąć również formę dotacji.

Zgodnie z aktualnym *Harmonogramem planowanych w roku 2019 naborów wniosków o dofinansowanie projektu w trybie konkursowym w ramach PO IŚ 2014-2020* (obowiązujący od 28 listopada 2018 r.), najbliższy nabór dla poddziałania 1.1.1 w zakresie budowy, przebudowy instalacji skutkującej zwiększeniem mocy zainstalowanej jednostek wykorzystujących odnawialne źródła energii planowany jest na **marzec 2019 r.** Biorąc pod uwagę, że harmonogram naborów może ulec zmianie, zachęcam do jego monitorowania na stronie www.pois.gov.pl w zakładce *Zobacz ogłoszenia o naborach wniosków*.

Za przeprowadzenie procedury konkursowej (nabór, ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów) odpowiada **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**.

Więcej informacji nt. poddziałania 1.1.1 można znaleźć w *Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* (wersja nr 10.0 z 28 stycznia 2019 r.) na stronie www.pois.gov.pl w zakładce *Zapoznaj się z prawem i dokumentami*. Dokument podlega aktualizacji, dlatego warto na bieżąco śledzić zmiany.

W obecnej perspektywie finansowej 2014-2020 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich nie przewiduje bezpośredniego wsparcia dla beneficjentów wykorzystujących alternatywne formy pozyskiwania energii odnawialnej.

Jedynie, zgodnie z §8 punkt 1 ppkt. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje

typu „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne”, operacje typu „Kształtowanie przestrzeni publicznej” oraz operacje typu „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego” w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. 2017 r., poz. 1737 z późn. zm.), dla poddziałania *Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne*, jeżeli operacja uwzględnia wyposażenie obiektu budowlanego będącego przedmiotem operacji w mikroinstalację, która będzie zapewniała pokrycie co najmniej w 50% zapotrzebowania tego obiektu na energię elektryczną lub ciepłą, albo obiekt budowlany będący przedmiotem operacji jest wyposażony w mikroinstalację, która zapewnia pokrycie co najmniej w 50% zapotrzebowania tego obiektu na energię elektryczną lub ciepłą, otrzymuje dodatkowe punkty przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy.

Natomiast, przy wdrażaniu PROW 2007-2013 w działaniu 321 *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* była możliwość aplikowania o dofinansowanie w zakresie *Wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych*. Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił nabór wniosków w czerwcu 2009 r. Drugi nabór wniosków w tym zakresie został ogłoszony w styczniu 2012 r. Pomoc na ten cel była przeznaczona dla projektów realizowanych w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich lub miejskich z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców. Łącznie, w ramach dwóch naborów do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego zostało złożonych **11 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 5,5 mln PLN**. Dofinansowanie otrzymało **5 projektów o wartości 0,5 mln PLN**. W tabeli 1 zestawiono dane operacji, które uzyskały dofinansowanie.

Tabela 1. Zestawienie operacji zrealizowanych w zakresie operacji Wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych w ramach działania 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej PROW 2007-2013 (PLN)

Lp.	Beneficjent	Tytuł operacji	Miejsce realizacji projektu	Wartość dofinansowania (EFRROW)
1	2	4	5	6
1	Gmina Dobrodzień	Wykonanie instalacji solarnej dla podgrzewu ciepłej wody dla krytej pływalni "Delfin" w Dobrodzieniu przy ul. Solnej 5	Dobrodzień	170 000,00
2	Gmina Prudnik	Zakup i montaż na terenach wiejskich Gminy Prudnik latarni zasilanych energią odnawialną słoneczną i wiatrową	Prudnik	79 200,00
3	Gmina Namysłów	Modernizacja Małej Elektrowni Wodnej w Michalicach	Michalice	184 263,00
4	Gmina Lewin Brzeski	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez montaż kolektorów słonecznych dla budynków użyteczności publicznej - publicznych przedszkoli w gminie Lewin Brzeski	Lewin Brzeski	48 569,00
5	Gmina Korfantów	Przystosowanie kotłowni Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Przechodzie do opalania Biomasa (peletem) oraz oświetlenie terenów publicznych gminy Korfantów lampami parkowymi solarnymi.	Przechód	85 056,00
Razem:				567 088,00

Źródło: Opracowanie własne DOW

W marcu 2015 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uruchomił dodatkowe środki finansowe w zakresie *Budowy mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii, służących do wytwarzania energii w szczególności energii elektrycznej lub ciepłej*. O środki na ten cel mogły ubiegać się gminy. Zgodnie z przyjętymi założeniami pomoc przyznawana była według kolejności ustalonej na liście krajowej, sporządzonej przez ARiMR (na liście miały znaleźć się co najmniej 3 projekty z każdego województwa). Z województwa opolskiego do dofinansowania zakwalifikowały się 3 z 6 złożonych wniosków w ogłoszonym w maju 2015 r. naborze. **Wartość zawartych z gminami Lewin Brzeski, Strzelce Opolskie i Zębowice umów wyniosła 1,4 mln PLN.** W tabeli 2 zestawiono dane operacji które uzyskały dofinansowanie.

Tabela 2. Zestawienie operacji zrealizowanych w zakresie operacji Budowa mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii, służące do wytwarzania energii w szczególności energii elektrycznej lub ciepłej w ramach działania 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej PROW 2007-2013 (PLN)

Lp.	Beneficjent	Tytuł operacji	Wartość dofinansowania (EFRROW)
1	2	3	4
1	Gmina Strzelce Opolskie	Budowa systemu mikroinstalacji prosumenckich w Gminie Strzelce Opolskie	454 743,00
2	Gmina Lewin Brzeski	Budowa mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii służące wytwarzaniu energii elektrycznej z przeznaczeniem na potrzeby własne budynku użyteczności publicznej w Gminie Lewin Brzeski	391 168,00
3	Gmina Zębowice	Systemy fotowoltaiczne montowane na budynkach na terenie gminy Zębowice	586 442,00
Razem:			1 432 353,00

Źródło: Opracowanie własne
DOW

Od września 2018 r. poprzez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej prowadzony jest nabór wniosków do programu **Czyste Powietrze**. Czyste Powietrze to program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinne. Korzystając z programu można uzyskać zwrot części poniesionych kosztów w zależności od dochodu na osobę w gospodarstwie domowym. Maksymalny możliwy koszt, od którego liczona jest dotacja to 53 tys. zł. Jeśli koszty realizacji inwestycji przekroczą 53 tys. zł., dodatkowe koszty mogą być dofinansowane w formie pożyczki. Minimalny koszt kwalifikowany projektu to 7 tys. zł.

Program przewiduje dofinansowanie m.in. na:

- wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu,
- docieplenie przegród budynku,

- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej),
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

Program będzie realizowany w latach 2018-2029 r., podpisywanie umów będzie się odbywać do: 31.12.2027 r., zakończenie wszystkich prac objętych umową musi nastąpić do 30.06.2029 r.

Ad. 3. Jakie są przeszkody, które blokują szersze wprowadzenie tych rozwiązań?

Odnosząc się do kwestii przeszkód we wprowadzaniu odnawialnych źródeł energii, z uwagi na fakt, że tutejszy Urząd nie prowadzi postępowań dla tego typu instalacji nie ma w związku z tym wiedzy na ten temat.

Z poważaniem

Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Stanisław Rakoczy